

Obsah a rozsah státní závěrečné zkoušky **Pedagogika a psychologie**

Tato část státní zkoušky ověřuje, zda student disponuje příslušnými kompetencemi a naplňuje standardy, které byly vymezeny pro profesní část jeho počáteční přípravy. Student demonstruje, že má vytvořený vnitřně propojený soubor základních pedagogických a psychologických pojmů a dovedností a schopnost je adekvátně používat v odpovídajících souvislostech. Student prokazuje připravenost k učitelské profesi a připravenost k samostatnému dalšímu vzdělávání v oblasti pedagogiky a psychologie.

Zkouška se koná ústní formou. Má tyto části:

1. Obsahová část - Ověření vědomostí a dovedností v rámci zadaných témat.
2. Diskuse k předloženému portfoliu studenta.

Komentář k jednotlivým částem zkoušky

Ad 1. Požadavky ke zkoušce

Osobnost učitele a žáka ve výuce

Učení, jeho vnější podmínky a vnitřní předpoklady. Kompetence žáka. Motivace žáka. Učební styly žáků. Nadaný žák. Psychologické zvláštnosti studenta střední školy. Psychologické aspekty školního hodnocení. Odměna, trest. Psychologická diagnostika. Senzomotorické učení, osvojování vědomostí, osvojování intelektových dovedností. Činnosti, psychické procesy a stavy - vjemy, představy, paměť, myšlení. Učení - pojem, druhy, zákony. Osobnost - pojem, struktura, teorie, schopnosti, rysy, motivace. Stadia ve vývoji osobnosti. Rodina a sociální skupiny. Diagnostika sociálních vztahů ve třídě. Problémy školní úspěšnosti žáků. Hodnocení a sebehodnocení žáka. Alternativní metody hodnocení žáka. Zjišťování příčin žákova neprospěchu a možnosti jejich překonání. Socializace, výchova, sebevýchova, vzdělání, vzdělávání. Žákův pohled na učitele.

Osobnost učitele, role učitele a její proměna, učitelská profese. Kompetence učitele. Sociální dovednosti učitele, verbální a neverbální komunikace. Psychologické aspekty spolupráce s rodinou. Sociální interakce učitel-žák, sociální percepce učitele, kauzální atribuce. Systematický přístup k nespolupracujícímu chování, modifikace vzorců nespolupracujícího chování. Vytváření příznivého klimatu. Práce s talentovanými žáky v přírodovědném vzdělávání. Počáteční a další vzdělávání učitelů. Evropské dimenze ve vzdělávání učitelů. Výzkum v pedagogice a psychologii. Fáze výzkumu, metody získávání a zpracování dat. Akční výzkum.

Proces výuky

Příprava výuky. Výukový cíl se zvláštním přihlédnutím k přírodovědnému vzdělávání. Vědomosti, dovednosti, schopnosti a kompetence. Obsah vzdělávání. Klíčové kompetence. Učivo a jeho uspořádání. Teorie tvorby kurikula. Kurikulární transformace, kurikulum, rámcové vzdělávací programy, školní vzdělávací programy. Rámcové vzdělávací programy pro střední školy. Základní školské dokumenty vymezující obsah vzdělávání. Vzdělávací standardy. Učební plán, učební osnovy. Evaluace, sebe-evaluace ve školním vzdělávacím programu. Evaluační standardy. Učebnice, metodické příručky, další literatura pro žáky a učitele. Konstruktivismus v přírodovědném vzdělávání. Integrace předmětů, integrace přírodovědného vzdělávání. Realizace výuky. Metody výuky a organizační formy

výuky. Aktivizující metody výuky. Problémová výuka. Projektová výuka. Badatelsky orientované vzdělávání v přírodovědných předmětech. Učební úlohy. Didaktické testy. Materiální prostředky výuky a ICT. Hodnocení výuky. Metody hodnocení.

Vzdělávací politika

Školská politika. Vzdělávací soustava v ČR. Řízení školství. Školská legislativa. Základní školské zákony, předpisy a dokumenty. ČŠI a její činnost. Pedagogicko-psychologické poradenství v ČR. Kvalita ve vzdělávání. Evaluace a sebe-evaluace ve škole. Vzdělávací soustavy v edukačně vyspělých zemích. Komparace vzdělávacích systémů v zemích EU. Kurikulum v zemích EU. Současné trendy ve středním školství v zemích EU. Odborné vzdělávání v zemích EU. Inovace ve vzdělávání. Evropské dimenze vzdělávání. Současné tendence a trendy ve vzdělávání v zemích EU. Přírodovědné vzdělávání v edukačně vyspělých zemích.

Ad 2. Portfolio studenta je účelný a komplexní soubor dokumentů, který vypovídá o studentovi a o jeho systematickém a kontinuálním úsilí se neustále zdokonalovat. Umožňuje studentovi demonstrovat své úspěchy a případné neúspěchy. Portfolio shromažďuje práce studenta za účelem hodnocení. Je to soubor studentových prací, který obsahuje:

- Základní údaje o studentovi (první strana: jméno a příjmení, aprobační předměty);
- Dokumenty o realizované Individuální průběžné pedagogické praxi (pokud si ji student vybral a ukončil zápočtem): hospitační záznamy (nejméně 3); projekt, který je zpracováním akčního výzkumu, provedeného v průběhu této pedagogické praxe na škole nebo jiné vzdělávací instituci či teoretického problému na základě studia dokumentů školy (rozsah 3-8 stran).
- Dokumenty o realizované Asistentké praxi (pokud si ji student ukončil zápočtem): projekt, který popisuje a analyzuje aktivity studenta v průběhu této praxe včetně sebehodnocení (rozsah 3-8 stran).
- Hodnocení studenta vedoucím učitelem na první a druhé souvislé praxi